

PODVÁDĚNÍ STUDENTŮ STŘEDNÍ/VYSOKÉ ŠKOLY ČVUT, MASARYKŮV ÚSTAV VYŠŠÍCH STUDIÍ

Ing. arch. ANETA ZÁVODNÁ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE 2021

VEDOUcí PRÁCE: doc. PhDr. DANA DOBROVSKÁ, CSc.

ÚVOD

Etické chování je takové chování, při kterém nejsou porušeny normy a obecně uznávané hodnoty v dané společnosti. Jakékoliv překročení těchto hodnot je celou společností vnímáno až na výjimky negativně, a proto se většina populace snaží chovat v jejich souladu. I přesto se neetických způsobů chování jako lhaní, drobná manipulace nebo podvádění ve vlastní prospěch jedinec během života většinou několikrát dopustí.

Chování jedince, označované jako podvádění, může mít mnoho podob a také důsledky podvádění jsou posuzovány s různou mírou závažnosti. S tímto nemorálním jevem se můžeme setkat jak v osobním životě, tak u zaměstnanců, politiků či studentů.

Právě během studia na podvádění narazíme běžně, použití taháku vypadá tak jednoduše, přináší několik výhod a často neskýtá mnoho nebezpečí.

Zatímco dříve byla pro opisování potřebná alespoň domácí příprava v podobě psaných taháků, při nynějším technologickém pokroku jsou pro žáky snadno dostupné i elektronické formy podvádění. Každý žák vlastní mobilní telefon s připojením k internetu, kde si je schopen v rámci sekund vyhledat správné odpovědi téměř jakéhokoliv testu. Že je podvádění velice rozšířený jev a jeho výskyt v posledních letech stoupá, naznačují i současné studie, prováděné většinou v zahraničí.

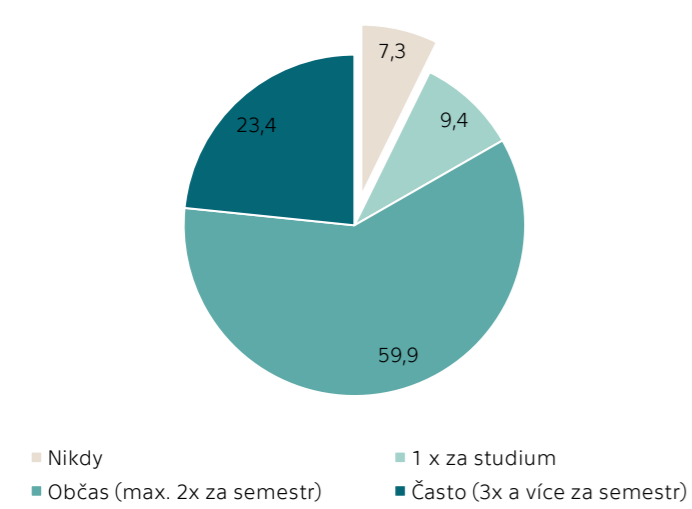
Studie nasvědčují i tomu, že studenti podvádějí ve škole své chování přenášejí i do osobního a pracovního života. Je tedy namístě, aby se naučili čestnému chování a odpovídající pracovní morálce již během studia.

VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

Pro neobjektivnější výsledky šetření jsme zvolili způsob kvantitativního výzkumu. Ten zjišťuje množství, rozsah a četnost výskytu jevů. Dotazník byl sdílen na sociální síti Facebook, především ve studentských skupinách různých fakult ČVUT. Sběr dat probíhal v průběhu jednoho týdne.

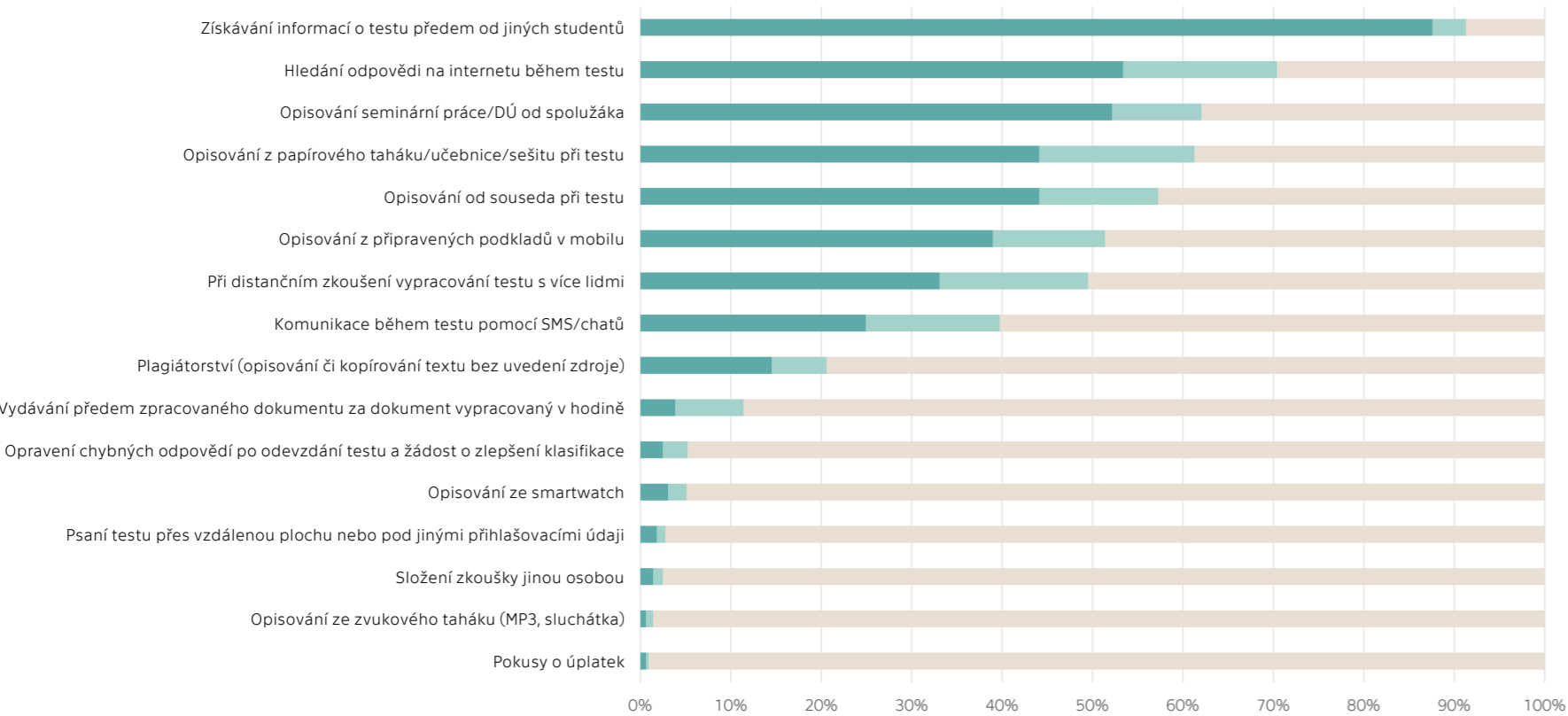
Celkem se výzkumu účastnilo 646 respondentů. Zúčastnili se respondenti z různých českých vysokých škol (ČVUT, UK, VŠCHT, ČZU, VŠE, VUT, MUNI, UPOL, TUL, UPCE, UTB, UHK, ZČU, JU, SU, OU, MENDELU, VŠPJ, VŠFS).

Četnost podvádění

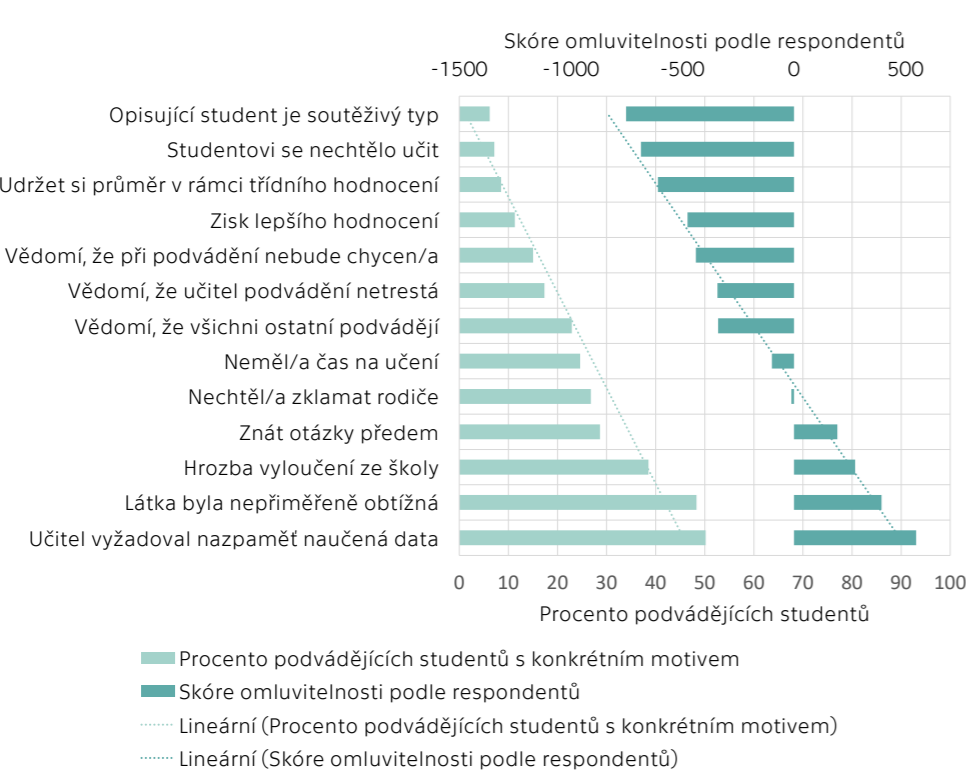

Z dat vyplývá, že pouze 7,3 % respondentů během vysokoškolského studia nikdy nepodvádějí. Naopak většina dotazovaných respondentů (83,3 %) uvádí, že podváděla opakovaně. Můžeme tedy říct, že studenti mají s podváděním obecně dobrou zkušenost a nezdáráhají se nečestného chování opakovat.

Formy podvádění

Motivy k podvádění

Uvádíme srovnání motivů, proč studenti podvádějí a motivů, které jim přijdou omluvitelné, resp. zda jim jejich vlastní jednání přijde omluvitelné nebo „jím je to jedno“. Graf znázorňuje korelaci mezi procentem studentů podvádějících a procentem studentů s konkrétním motivem. Korelační koeficient je 0,975, značí tedy velmi silnou lineární závislost.

ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zanalyzovat aktuální poznatky v oblasti nečestného chování studentů ve vztahu ke studiu a pomocí vlastního šetření zjistit četnost výskytu, formy a motivace studentů k podvádění.

Na základě formulovaných hypotéz byl sestaven dotazník, který se skládal z otázek jak zaměřených na nečestné jednání, tak faktografických.

Šetření se zúčastnilo 646 respondentů z různých českých vysokých škol. Bylo potvrzeno, že studentské podvádění je aktuálním a velice častým jevem. 92,7 % respondentů přiznalo, že alespoň jednou během svého studia podvádělo.

Nejčastější formou podvádění je získávání informací o testu předem od jiných studentů, ačkoliv mnoho studentů ve vlastních odpovědích uvedlo, že tento postup považuje za naprosto etické chování. To potvrzuje závěry jiných studií uvedených v teoretické části práce, které upozorňují na fakt, že je třeba studenty seznámit s pravidly školy a jasně definovat, jaké chování bude považováno za podvádění a jak se bude trestat.

Dalšími nejčastěji uváděnými formami podvádění je opisování seminární práce/DÚ od spolužáka a hledání odpovědí na internetu během testu. Můžeme si všimnout, že obě možnosti nevyžadují žádnou studentovo přípravu k podvádění, často se tedy jedná o spontánní akci až ve chvíli, kdy si student uvědomí, že něco neví, či je nedostatečně připravený. V takových chvílích může student zmatkovat a jeho chování bude podezřelé, pro učitele by tak mělo být snadněji odhalitelné.

V dotazníku byla zjišťována četnost různých forem vlastního podvádění respondentů i četnost forem podvádění, které respondenti zpozorovali u svých spolužáků. Z dat je patrné, že studenti se běžně dopouští stejných forem podvádění, s jakými se setkali v jejich okolí.

Dále se výzkum zabýval motivy k podvádění. Nejčastěji studenti uváděli, že

Tato bakalářská práce se věnuje studentskému podvádění na vysokých školách v České republice. Práce má teoreticko-empirický charakter. V teoretické části je analyzován současný stav poznání dané problematiky v odborné literatuře. V první kapitole jsou definovány a vysvětleny základní pojmy týkající se tématu studentského podvádění a jsou rozděleny do 2 skupin – tradiční a elektronické – přičemž je uvedeno i několik konkrétních postupů podvádění. Další kapitola je zaměřena na příčiny podvádění, faktory ovlivňující výskyt tohoto jevu, a především na motivaci studentů jak k podvádění, tak k poctivému učení. Kapitola věnovaná postojům k podvádění odhaluje skutečnost, že každý jedinec může mít k podvádění jiný postoj a v různých situacích vnímá podvádění odlišně. Dále se práce věnuje možnostem prevence a detekce tohoto nečestného chování. V poslední kapitole jsou uvedeny neblahé důsledky podvádění nejen pro jedince, ale i pro celou společnost.

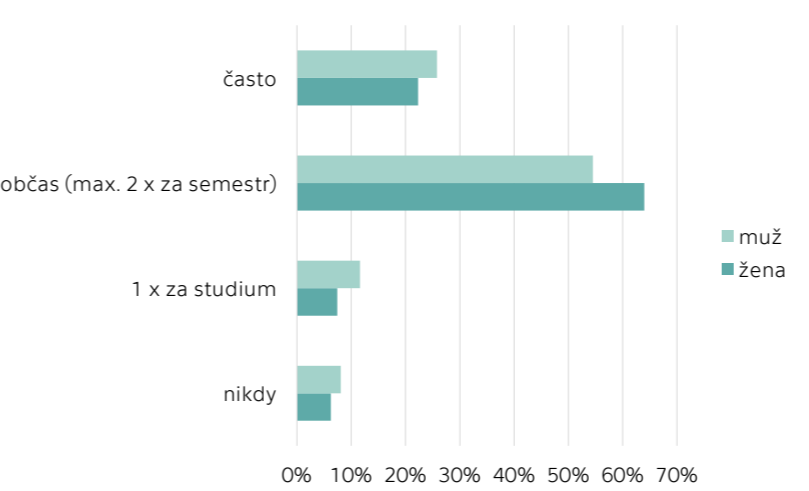
Empirická část je založena na vlastním kvantitativním šetření, které proběhne mezi studenty vysokých škol. Proběhne pomocí elektronického dotazníku, který bude sestaven na základě předchozí rešerše a stanovených hypotéz. Cílem výzkumu je stanovit četnost výskytu studentského podvádění na českých vysokých školách, zjistit, jaké jsou nejčastější důvody studentů k podvádění a jaká forma podvádění převažuje.

Na základě výsledků výzkumu budou navržena konkrétní vhodná opatření pro minimalizaci tohoto nečestného jednání.

Faktory ovlivňující podvádění

Do výzkumu se zapojilo dostatečné množství respondentů, mohli jsme tedy provést srovnání četnosti opisování v závislosti na různých faktorech. Konkrétně jsme se zabývali faktory různých fakult ČVUT a pohlaví.

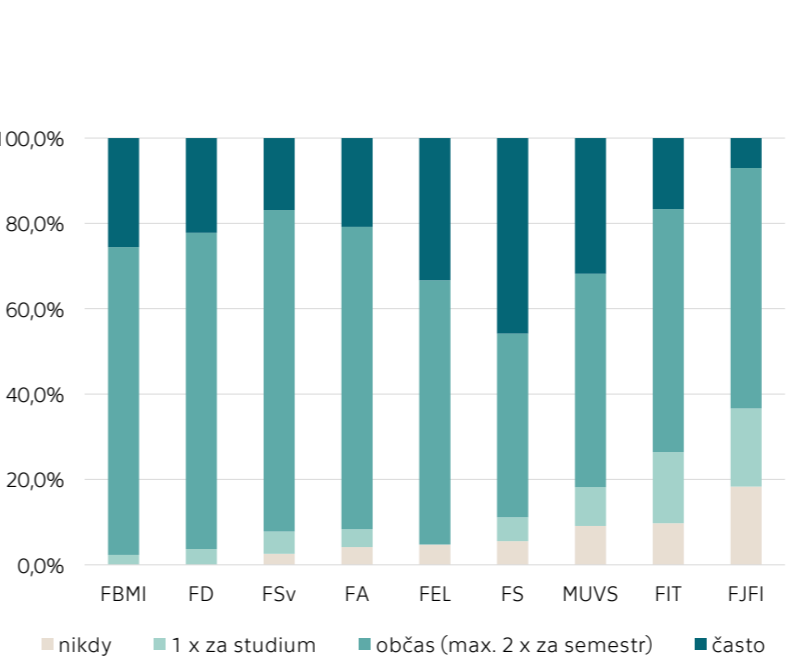
• faktor pohlaví

Odborná literatura se neshoduje v tom, zda sklony k podvádění ovlivňuje i pohlaví jedince. Žádné výrazné rozdíly nepřinesl ani tento výzkum.

Na grafu si můžeme všimnout, že převažují studentky nad studenty u občasného podvádění a studentky nad studentkami ve všech ostatních případech. To může naznačovat, že zatímco ženy podvádějí příležitostně, muži mají k podvádění více vyhraněný názor a podvádí buď často nebo naopak vůbec.

• faktor různých fakult ČVUT

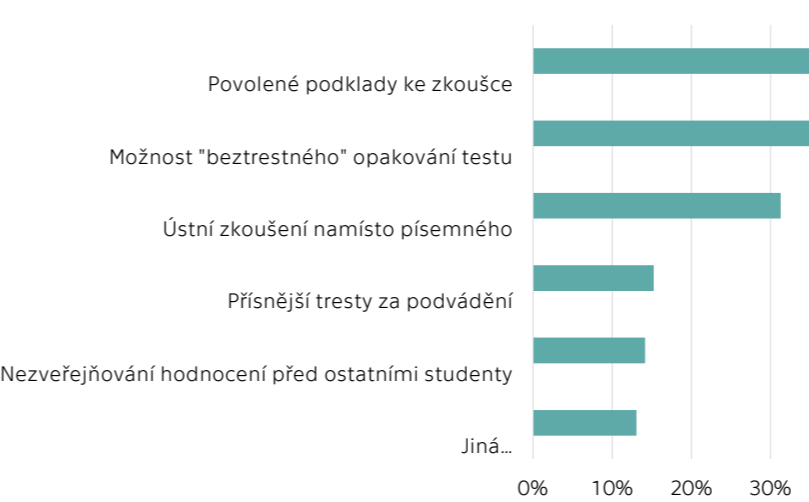

Graf upozorňuje na skutečnost, že respondenti z Fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské během studia podvádějí nejméně. Tato fakulta s 18,3 % čestných studentů se nevymyká pouze ve statistice ČVUT, ale v celém šetření. Zatímco v celém šetření se k podvádění přiznává 92,7 % respondentů, na FJFI to je o 11 % méně.

Alarmující jsou výsledky z Fakulty biomedicínského inženýrství a Fakulty dopravní, kde alespoň 1x za studium podváděl každý respondent.

Zarážející je i údaj z Fakulty strojní, kdy 45,8 % respondentů uvádí, že podvádí často. To je rozdíl 22,4 % od celkového výsledku 23,4 %.

Minimalizace podvádění

Kromě uzavřené otázky byla respondentům položena nepovinná otevřená otázka, možnosti odpovědi využilo 422 respondentů. Zaměřovala se konkrétně na to, co by měl učitel udělat, aby se v jeho předmětu nepodvádělo. Uvádíme souhrn nejčastějších myšlenek, na co je třeba se zaměřit:

1. autorita, vystupování, férovost
2. motivace ke studiu, příklady využití v praxi
3. opakování důležitých informací
4. hodnocení práce studentů během celého semestru
5. specifikace požadavků, metodiky zkoušení a hodnocení v dostatečném předstihu
6. tvorba nových testů na každý termín zkoušky
7. preference ústního zkoušení (nebo alespoň přezkoušení)

podváděli kvůli nepřiměřeně obtížné látce nebo protože učitel vyžadoval nazpaměť naučená data. Byly zkoumány i postoje studentů k jednotlivým motivům podvádění. Respondenti uváděli, jak moc jim uvedená situace přijde „omluvitelná“. Na prvních příčkách se umísťovaly stejné motivy jako ty, kvůli kterým studenti nejčastěji podvádějí.

Díky výpočtu korelace byla zjištěna silná závislost mezi veličinami, tedy že čím více studentovi přijde konkrétní motiv k podvádění omluvitelný, tím více bude s konkrétním motivem podvádět.

Do výzkumu se zapojil dostatečně velký vzorek respondentů, aby byla porovnána četnost podvádění v závislosti na různých faktorech, konkrétně faktory různých fakult ČVUT a pohlaví.

Porovnání fakult ČVUT přineslo několik zajímavostí, fakultou s nejčestnějšími studenty je jednoznačně FJFI, naopak všichni dotazovaní studenti FBMI a FD uvedli, že někdy podvádějí.

Při srovnání četností podvádění v závislosti na pohlaví studenta nebyla zjištěna žádná výrazná závislost.

V závěru výzkumu zkoumá prevenci podvádění. Učitelům bylo doporučeno se prevencí zabývat v průběhu celého semestru, studenty lépe motivovat k učení a pravidelně jim prezentovat možnosti využití dané látky v budoucí praxi. Studenti volali také po větší liberalizaci testů, vyžadovali jasně definovaný rozsah učiva ke zkoušce, povolené podklady a menší obtížnost otázek. Dále bylo zjištěno, že učitelé často podvádění přehlížejí a nechtěně tak naznačují studentům, že podvádět můžou.

Ačkoliv je jasné, že se podvádění nikdy nepodaří úplně zamezit, z výsledku práce lze usuzovat, že takové chování je možné redukovat a vést studenty k čestnému jednání.